

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2023 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. Oddział w G.

przeciwko A. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 13 września 2022 r.

sygnatura akt I C 792/21

- 1. oddala apelację,**
- 2. przyznaje kuratorowi pozwanej R. H. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Szamotułach 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu wynagrodzenia za pełnienie czynności kuratora pozwanej w postępowaniu odwoławczym,**
- 3. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Szamotułach kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z wynagrodzeniem kuratora w postępowaniu odwoławczym.**

Małgorzata Wiśniewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 września 2022 r., sygn. akt I C 792/21 Sąd Rejonowy w Szamotułach oddalił powództwo (...) Bank (...) S.A. w W. Oddział w G. przeciwko A. C. o zapłatę kwoty 3.071,17 zł wraz z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 4 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty (punkt 1.), w punkcie 2. wyroku przyznał R. H. - kuratorowi dla nieobecnej pozwanej A. C. wynagrodzenie w kwocie 360 zł, które polecił wypłacić tymczasowo ze środków Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Szamotułach, a w punkcie 3. wyroku kosztami postępowania obciążył powoda i z tego tytułu nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Szamotułach kwotę 360 zł z tytułu zwrotu wydatków wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wniósł powód.

Zaskarżył wyrok w całości.

Zarzucał Sądowi I instancji naruszenie art. 7 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 60 k.c., art. 720 §1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 253 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem oraz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację kurator pozwanej wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej oraz o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna, mimo trafności części podniesionych w niej zarzutów.

Zważywszy, że sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ § 1 k.p.c.), ocena Sądu odwoławczego ograniczona była do zarzutów podniesionych w apelacji (art. 505⁹ § 1¹ i § 2 k.p.c.), a wobec tego, że Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku będzie zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 505¹³ § 2 k.p.c.).

Apelujący podniósł zarzut naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 253 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., który wymagał oceny w pierwszej kolejności jako zmierzający do zakwestionowania ustaleń dokonanych przez Sąd orzekający, ale okazał się on bezpodstawny. Zaznaczyć również należy, że zarzuty zawarte w punkcie 1) apelacji, mimo że apelujący odnosił je do norm prawa materialnego przez siebie wskazanych (art. 7 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 60 k.c. oraz art. 720 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c.), w przeważającej części – uwzględniając rozwinięcie zgłoszonych zarzutów - dotyczyły nie wykładni bądź stosowania wskazanych norm, ale prawidłowości oceny Sądu I instancji w przedmiocie udowodnienia przez powoda faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Powód wskazywał bowiem, że wykazał, że doszło do zawarcia umowy między stronami, wbrew temu, co przyjął Sąd Rejonowy, powołując się dla poparcia swojego stanowiska na wydruk umowy pożyczki zawartej w elektronicznym kanale dostępu, dowód złożenia wniosku o udzielenie pożyczki przez pozwaną oraz dowód częściowej spłaty pożyczki przez pozwaną, które – zdaniem powoda – jednoznacznie wskazują, że umowa została przez strony zawarta.

Trafnie powód podniósł, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.) oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej. Wedle zaś art. 60 k.c., również w apelacji przywołanego, z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli).

Zacytowane przepisy wprost dopuszczają składanie oświadczeń woli w formie elektronicznej, w tym także poprzez system bankowości elektronicznej. Czym innym jest przy tym dopuszczalność złożenia oświadczenia woli w takiej formie, a czym innym wykazanie w postępowaniu cywilnym faktu złożenia takiego oświadczenia woli. W tym zakresie istotną rolę odgrywają przepisy regulujące sposób przeprowadzania dowodów z dokumentów w postępowaniu cywilnym (art. 243¹ k.p.c.). Dokumentem, zgodnie z art. 77³ k.c., jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią oraz że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o dokumentach stosuje się do dokumentów zawierających tekst, umożliwiających ustalenie ich wystawców (art. 243¹ k.p.c.). Dowody z innych dokumentów przeprowadza się, zgodnie z art. 308 k.p.c., stosując odpowiednio przepisy o dowodzie z oględzin oraz o dowodzie z dokumentów.

Dowód z wydruku umowy pożyczki zawartej w formie elektronicznej nie kwalifikuje się jako dokument prywatny (art. 245 k.p.c.) z uwagi na brak własnoręcznego podpisu, względnie podpisu elektronicznego, pod tym dokumentem. Wprawdzie figuruje na nim wzmianka, że został opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym pełnomocnika powoda, opatrzonym ważnym kwalifikowanym certyfikatem, zaś sama umowa została zawarta w trybie art. 7 ust.

1 ustawy Prawo bankowe w elektronicznych kanałach dostępu, przez co zachowuje wymagania formy pisemnej, tym niemniej zwrócić należy uwagę, że w myśl art. 3 pkt. 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE „kwalifikowany podpis elektroniczny” oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego, a „zaawansowany podpis elektroniczny” oznacza podpis elektroniczny, który spełnia wymogi określone w art. 26 rozporządzenia. Wedle art. 26 Rozporządzenia, zaawansowany podpis elektroniczny musi spełniać następujące wymogi: (a) jest unikalnie przyporządkowany podpisującemu; (b) umożliwia ustalenie tożsamości podpisującego; (c) jest składany przy użyciu danych służących do składania podpisu elektronicznego, których podpisujący może, z dużą dozą pewności, użyć pod wyłączną swoją kontrolą oraz (d) jest powiązany z danymi podpisanymi w taki sposób, że każda późniejsza zmiana danych jest rozpoznawalna.

Zamieszczona pod umową pożyczki wzmianka o podpisaniu umowy kwalifikowanym podpisem elektronicznym nie wskazuje na spełnienie wynikających z przepisów rozporządzenia nr 910/2014 wymogów podpisu elektronicznego. Nadto, opatrzenie umowy pożyczki kwalifikowanym podpisem elektronicznym mogło w tym przypadku dotyczyć ewentualnie pełnomocnika powoda, ale nie pozwanej, co do której na przedłożonym przez powoda wydruku umowy widnieje jedynie adnotacja o autoryzacji umowy przez pożyczkobiorcę.

Wobec takich cech dokumentu, na który powołał się powód – wydruku umowy pożyczki, nie zachodziły podstawy do zastosowania względem niego art. 253 k.p.c., który reguluje sytuację, gdy strona postępowania zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego lub twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi. Przepis ten dotyczy bowiem wyłącznie dokumentów prywatnych w rozumieniu ustawy procesowej, co wprost wynika z jego treści, podczas gdy wydruk umowy pożyczki – nieopatrzonej ani podpisem własnoręcznym ani elektronicznym – takim dokumentem nie jest. Stanowisko apelującego, zgodnie z którym Sąd Rejonowy niewłaściwie zastosował przepis art. 253 k.p.c., zwalniając pozwaną od obowiązku zaprzeczenia prawdziwości dokumentu przedłożonego przez powoda (wydruku umowy), było więc bezpodstawne, gdyż przedłożony dokument nie miał cech dokumentu prywatnego, do którego odnosi się ww. norma.

Nietrafny był także zarzut naruszenia art. 6 k.c., który powód podniósł w związku z zarzutem naruszenia art. 253 k.p.c. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jest to norma prawa materialnego, które określa rozkład ciężaru dowodzenia. Do jej naruszenia dochodzi, gdy sąd orzekający niewłaściwie obciąży stronę obowiązkiem udowodnienia określonych faktów i konsekwencjami ich niewykazania. Na powodzie, który dochodził spłaty pożyczki przez pozwaną, w sposób oczywisty spoczywał ciężar wykazania, że strony zawarły umowę pożyczki, co oznacza między innymi obowiązek udowodnienia, że złożyły oświadczenia woli prowadzące do zawarcia umowy. Nieuprawnione było zatem negowanie przez powoda, że obciążał go (art. 6 k.c.) obowiązek wykazania, że pozwana wyraziła wolę zawarcia umowy; był to najbardziej podstawowy obowiązek powoda w rozpoznawanej sprawie, warunkujący powodzenie powództwa, przy uwzględnieniu podstawy faktycznej roszczenia, którą było twierdzenie o zawarciu przez strony umowy pożyczki.

Chybiona była natomiast ocena Sądu I instancji, że twierdzenie to nie zostało przez powoda wykazane, ze skutkami wynikającymi z art. 6 k.c.

Przedłożony przez powoda wydruk umowy pożyczki, niebędący dokumentem prywatnym, pochodzi od powoda i jest dokumentem w rozumieniu art. 243¹ k.p.c., gdyż można ustalić jego wystawcę – jest nim powód. Nie jest natomiast, jak wskazano wcześniej, dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 253 k.p.c. Uwzględniając charakter dokumentu przedstawionego przez powoda, przypisanie zawartego w tym dokumencie oświadczenia woli stronie pozwanej, która zaprzeczała zawarciu umowy, obliżowało stronę powodową do przedstawienia dodatkowych dowodów, które fakt złożenia oświadczenia woli przez pozwaną potwierdzą. O ile bowiem na podstawie dokumentu prywatnego w rozumieniu art. 245 k.p.c. sąd władny jest przyjąć, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie, a w myśl art. 253 zdanie pierwsze k.p.c. to osoba, która zaprzecza prawdziwości dokumentu

prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, które podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić, o tyle działanie tych norm nie rozciąga się na dokument nie będący dokumentem prywatnym. Prawdziwość takiego dokumentu (nie będącego dokumentem prywatnym), w sytuacji zaprzeczenia strony przeciwnej, powinna zatem udowodnić strona, która chce z niego skorzystać, w tym przypadku powód. Taki sam obowiązek spoczywałby na powodzie także w przypadku, gdyby uznać wydruk umowy za dokument prywatny pochodzący od powoda (przyjmując, w oparciu o jego treść, że został podpisany przez powoda). Zgodnie bowiem z art. 253 zdanie drugie k.p.c., jeżeli spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca (w tym przypadku stroną zaprzeczającą była pozwana, a dokument pochodził od powoda), prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać, a więc powód.

Przy uwzględnieniu ogółu dowodów przedstawionych przez powoda, który nie tylko przedstawił wydruk umowy pożyczki, ale także wydruk zatytułowany „Szczegóły wniosku kredytowego”, k.74 oraz wydruk – Zestawienie operacji na rachunku bankowym pozwanej za okres od 10 stycznia 2019 r. do 18 lutego 2019 r., k. 72-73, potwierdzające przekazanie na rachunek bankowy pozwanej środków pieniężnych w wysokości określonej umową pożyczki, korzystanie z tych środków przez pozwaną i czasowe dokonywanie przez pozwaną spłaty kredytu – do których pozwana w ogóle się nie odniosła (nie zaprzeczyła, że złożyła wniosek kredytowy o treści wskazanej w wydruku oraz że zestawienie transakcji odzwierciedla operacje na jej rachunku bankowym), poddanych ocenie zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego, przy uwzględnieniu twierdzeń i zarzutów pozwanej, prawidłowe było stwierdzenie, że powód zawarł umowę o treści stwierdzonej wydrukiem wykazał. O ile poprzestanie na złożeniu samego tylko wydruku umowy pożyczki byłoby niewystarczające, uwzględniając moc tego dowodu i stanowisko pozwanej, o tyle złożenie dodatkowych dowodów odnoszących się zarówno do samego momentu zawarcia umowy (dowód wykorzystania elektronicznego kanału dostępu – bankowości elektronicznej, użycia indywidualnych danych do logowania należących do pozwanej oraz kodu autoryzacyjnego) pozwalało ustalić wyrażenie przez pozwaną woli zawarcia umowy, a złożenie dowodów potwierdzających wykonywanie umowy (wypłaty pożyczki na rachunek bankowy pozwanej oraz dokonywania spłat pożyczki przez pozwaną) – dodatkowo zawarcie umowy pożyczki między stronami potwierdzało. Na gruncie ogółu tych dowodów przyjęcie stanowiska pozwanej, że nie zawierała umowy z powodem, jest nieuprawnione, a przyjęcie stanowiska Sądu I instancji, że przekazane jej przez powoda świadczenie pieniężne stanowiło spełnienie świadczenia niezamówionego w rozumieniu art. 5 ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U.2014.827), nie może się ostać. Konkluzja Sądu orzekającego w tym względzie nie ma żadnych podstaw, a obszernie rozważania w uzasadnieniu wyroku odnoszące się do ustawy z 23 sierpnia 1997 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz do ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta mają się nijak do okoliczności rozpoznawanej sprawy.

Zgodnie z art. 505¹² § 3 k.p.c., w postępowaniu uproszczonym sąd drugiej instancji oddala apelację również wtedy, gdy mimo naruszenia prawa materialnego lub przepisów postępowania albo błędnego uzasadnienia zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Taka sytuacja zaistniała w rozpoznawanej sprawie. O ile trafnie apelujący przypisał Sądowi I instancji niewłaściwą ocenę w kwestii związania stron umową pożyczki (wykazania przez stronę powodową, że umowa pożyczki wskazana w pozwie została przez strony zawarta), to zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Wezwanie do zapłaty z pouczeniem w trybie art. 75c ustawy Prawo bankowe - obligatoryjne przed wypowiedzeniem umowy pożyczki bankowej, tj. pismo z 16 października 2019 r. (k. 24) - nie zostało bowiem podpisane, a nawet brak informacji o podpisaniu tego pisma przez konkretną osobę działającą w imieniu banku. Na piśmie znajduje się wyłącznie adnotacja: „Dokument wygenerowany z systemu informatycznego (...) Banku (...) S.A.”, inaczej niż w przypadku wypowiedzenia umowy pożyczki – pismo z 13 listopada 2019 r., k. 13, gdzie nadrukowano podpisy konkretnych osób składających to oświadczenie w imieniu banku. Jak trafnie przyjęto w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 17 listopada 2020 r., V ACa 434/20), dokument o cechach, jakie posiada pismo z 16 października 2019 r. nie może być uznany za dokument w formie elektronicznej w rozumieniu art. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2020.1896 t.j.), a tym samym dokument ten - jako niepodpisany - nie może wywrzeć skutków prawnych.

Art. 7 Prawa bankowego stanowi, że „oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych mogą być składane w postaci elektronicznej” (ust. 1), przy czym, jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej formę pisemną, uznaje się, że czynność dokonana w formie, o której mowa w ust. 1, spełnia wymagania formy pisemnej także wtedy, gdy forma została zastrzeżona pod rygorem nieważności. Wykładnia funkcjonalna i systemowa art. 7 ust. 1 Prawa bankowego, jak trafnie wskazano w przywołanym orzeczeniu, prowadzi do wniosku, że także wygenerowany w postaci elektronicznej przez bank dokument zawierający oświadczenie woli powinien być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub innym podpisem elektronicznym, ustalonym przez strony umownie. Wprawdzie art. 7 ust. 1 stanowi jedynie o „postaci elektronicznej” dokumentu, to jednak przy jego wykładni nie sposób pominąć art. 78⁽¹⁾ k.c., który wprowadza wymóg opatrzenia oświadczenia woli kwalifikowanym podpisem elektronicznym dla zachowania elektronicznej formy czynności prawnej (zob. B. Bajor (w:) L. Kociucki, J. M. Kondek, K. Królikowska, B. Bajor, Prawo bankowe. Komentarz do przepisów cywilnoprawnych, Warszawa 2020, art. 7). Zgodnie zaś z art. 3 pkt 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U.UE.L2014.257.73), kwalifikowany podpis elektroniczny oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego. Normę zawartą w art. 7 ust. 1 Prawa bankowego należy także wyklądać przez pryzmat normy z art. 7 ust. 2 Prawa bankowego, zgodnie z którym oświadczenia woli związane z czynnościami bankowymi mogą być utrwalane i przechowywane w postaci elektronicznej, o ile dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone. Warunki tworzenia, utrwalania, przekazywania, przechowywania i zabezpieczania, w tym przy zastosowaniu podpisu elektronicznego, dokumentów, o których mowa w ust. 2 określiło na podstawie delegacji ustawowej (art. 7 ust. 4 Prawa bankowego) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na informatycznych nośnikach danych (Dz. U. z 2020 r. poz. 476), gdzie w § 3 przesądzono, że utworzenie i utrwalenie dokumentu następuje przez zapisanie w dokumencie elektronicznym danych związanych z jedną lub wieloma czynnościami bankowymi oraz jego opatrzenie podpisem elektronicznym lub pieczęcią elektroniczną. Analogiczne rozwiązania zawarte były w poprzednio obowiązującym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 października 2004 r. w sprawie sposobu tworzenia, utrwalania, przekazywania, przechowywania i zabezpieczania dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na elektronicznych nośnikach informacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 236, poz. 2364), gdzie także w § 4 zastrzeżono, że utworzenie dokumentu polega na zapisaniu sekwencji danych, związanych z jedną lub wieloma czynnościami bankowymi, na elektronicznym nośniku informacji i podpisaniu tych danych.

Reasumując, jeżeli bank sporządził dokument zawierający oświadczenie woli wygenerowany elektronicznie (w postaci elektronicznej w rozumieniu art. 7 ust. 1 Prawa bankowego), to dla swej skuteczności winien być on opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Oczywiście, czym innym jest dokument w postaci elektronicznej, a czym innym wydruk tego dokumentu. Wydruk takiego dokumentu rzeczywiście nie musi być opatrzony podpisem, aby mógł być uznany za środek dowodowy w rozumieniu art. 309 k.p.c. Jedyną okolicznością, jaka z takiego druku wynika, jest jednak fakt, że dokument w postaci elektronicznej o określonej treści powstał w systemie elektronicznym banku - nie wynika natomiast z niego, że dokument został podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym i przez kogo, a w szczególności, że była to osoba uprawniona do reprezentacji powodowego banku. Nie można tego nawet domniemywać w rozpoznawanej sprawie, skoro wydruk dokumentu z 16 października 2019 r. nie jest opatrzony podpisem i nie wynika z treści wydruku, że został podpisany.

Zaskarżony wyrok oddający powództwo odpowiada zatem prawu, bo powód nie wykazał, że skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty z obligatoryjnym pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia (że złożył oświadczenie woli stanowiące to wezwanie i pouczenie). Wezwanie do zapłaty wraz z pouczeniem o możliwości restrukturyzacji na podstawie art. 75c Prawo bankowe jest obligatoryjnym elementem procedury wypowiedzenia umowy; bez ich dokonania wypowiedzenie nie jest skuteczne. Sąd ma zatem obowiązek stwierdzenia, czy wezwanie wraz z pouczeniem skierowano skutecznie do kredytobiorcy. Naruszenie przez bank wymogów z art. 75c ustawy Prawo bankowe nie skutkuje wprawdzie nieważnością wypowiedzenia w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., skoro przepisy Prawa

bankowego takiej sankcji nie przewidują, ale w świetle celu i charakteru prawnego art. 75c ustawy Prawo bankowe, w kontekście brzmienia art. 12 noweli Prawa bankowego z dnia 25 września 2015 r., pominięcie tej obowiązkowej procedury przez bank czyni dokonane wypowiedzenie kredytu bezskutecznym. Brak podjęcia przez bank ustawowo przewidzianych czynności, które poprzedzają wypowiedzenie, czynią wypowiedzenie przedwczesnym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 7 lutego 2022 r., I AGa 164/20).

Jak wskazuje się w orzecznictwie, wypowiedzenie umowy kredytu przez bank wymaga podjęcia dwóch odrębnych czynności. Pierwszej, polegającej na sporządzeniu wezwania do zapłaty zaległej płatności pod rygorem wypowiedzenia umowy, a w przypadku bezskuteczności wezwania - drugiej polegającej na wypowiedzeniu umowy. Żaden bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Musi wdrożyć najpierw tzw. działania upominawcze, gdyż wypowiedzenie umowy kredytu nie może nigdy przyjąć działania nagłego, zaskakującego dla kredytobiorcy i to nawet wtedy, gdy istnieją faktyczne podstawy do podjęcia takich działań zgodnie z treścią samej umowy. Wynika to z tego, że wypowiedzenie umowy kredytu jest najbardziej dotkliwą sankcją dla kredytobiorcy, z której bank może skorzystać dopiero po wyczerpaniu środków mniej dolegliwych, odpowiednich wezwań. Po nowelizacji prawa bankowego i dodaniu do niego przepisu art. 75c opisane działania upominawcze muszą dodatkowo objąć wystosowanie wezwania zawierającego wymogi z tego przepisu, gdyż przeciwny wniosek prowadziłby do iluzoryczności ochrony gwarantowanej w art. 75c pr.bank. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 1 lutego 2022 r., I AGa 26/21).

Ani pozew, ani pismo zawierające wypowiedzenie umowy, nie sanuje przy tym wadliwości związanych z niedochowaniem wymogów z art. 75c prawa bankowego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 29 czerwca 2021 r., I ACa 833/20, według którego wypowiedzenie przez bank umowy kredytowej bez zachowania wymogów procedury poprzedzającej wypowiedzenie przez bank umowy kredytu jest nieważne w świetle art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 75c ustawy z 1997 r. Prawo bankowe).

Apelacja powoda podlegała w konsekwencji oddaleniu (pkt. 1 wyroku).

Sąd Okręgowy przyznał (punkt 2. wyroku) wynagrodzenie kuratorowi reprezentującemu pozwaną w postępowaniu apelacyjnym na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 9 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 536) i nakazał jego ściągnięcie (punkt 3. wyroku) od strony pozwanej na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.

Małgorzata Wiśniewska